

Οι Αθηναίοι στρατηγοί έκαναν συσκέψεις και συζητούσαν για τη συμφορά που είχαν πάθει και για τη γενική αποθάρρυνση του στρατού. Έβλεπαν ότι καμιά από τις επιχειρήσεις τους δεν πετύχαινε και ότι οι στρατιώτες τους δύσκολα υπέφεραν την απραξία. Τους βασάνιζα και αρρώστια και τούτο για δύο λόγους. Ήταν η εποχή του χρόνου που οι άνθρωποι αρρωσταίνουν περισσότερο και το στρατόπεδό τους ήταν σε μέρος με βάλτους και ανθυγιεινό. Και από κάθε άλλη άποψη η κατάσταση τους φαινόταν απελπιστική. Ο Δημοσθένης, θεωρούσε ότι δεν έπρεπε να μείνουν εκεί, αλλά με τις σκέψεις που είχα όταν ριψοκινδύνεψα στις Επιπολές και τώρα που είχε αποτύχει, ήθελε να φύγουν αμέσως, χωρίς χρονοτριβή, όσο θα ήταν ακόμα δυνατό να περάσουν το πέλαγος και να έχουν τουλάχιστον την υπεροχή στα καράβια που είχαν έρθει για ενίσχυση. Έλεγε ότι θα ήταν πολύ πιο ωφέλιμο για την Αθήνα να πολεμήσουν εναντίον εκείνων που οχύρωναν τη Δεκέλεια, παρά εναντίον των Συρακουσίων τους οποίους ήταν δύσκολο να νικήσουν. Εξάλλου έλεγε ότι ήταν παράλογο να ξοδεύουν, μάταια, χρήματα πολλά εξακολουθώντας την πολιορκία.

Ενώ, όμως, αυτή ήταν η γνώμη του Δημοσθένη, ο Νικίας, αν και νόμιζε κι αυτός ότι τα πράγματα πάνε άσχημα, δεν ήθελε να παραδεχθεί ρητά την αδυναμία τους, ούτε να ψηφίσει φανερά για την αποχώρηση σε μια πολυάριθμη συγκέντρωση κ' έτσι να το μάθει ο εχθρός, γιατί τότε, όποτε το αποφάσιζαν, θα ήταν δυσκολότερο να διαφύγουν την προσοχή του εχθρού. Αλλά και από τα όσα ήξερε για τους εχθρούς - περισσότερα από τους συναδέλφους του - είχε την ελπίδα ότι η κατάσταση θα εξελιχθεί πιο άσχημα γι' αυτούς, παρά για τους Αθηναίους, αν επέμεναν να εξακολουθήσουν την πολιορκία. Θα μπορούσαν να εξαντλήσουν τον εχθρό που δεν είχε εφόδια, αφού τώρα, με τα καράβια που είχαν στη διάθεσή τους, κυριαρχούσαν στη θάλασσα. Υπήρχαν επίσης στις Συρακούσες μερικοί που ήθελα να παραδοθεί η πολιτεία στους Αθηναίους, του έστειλαν μηνύματα και δεν τον άφηναν να λύσει την πολιορκία. Έχοντας τις πληροφορίες αυτές, ταλαντευόταν και παρακολουθούσε τα πράγματα χωρίς ν' αποφασίζει, αλλά στο λόγο του δήλωσε ότι δεν είχε σκοπό να πάρει το στρατό πίσω και να φύγει. Ήξερε καλά ότι οι Αθηναίοι δε θα ανέχονταν να σηκωθούν να φύγουν οι στρατηγοί χωρίς δική τους απόφαση. Και δεν επρόκειτο να ψηφίσουν για την τύχη τους άνθρωποι σαν τους ίδιους τους στρατηγούς, που θα ήξεραν, όπως εκείνοι, τα πράγματα από άμεση πείρα, αλλά άνθρωποι που θα τα έκριναν όχι καν από προφορικές καταγγελίες, αλλά από διαβολές, κι αν αυτές ήσαν επιδέξια παρουσιασμένες, αυτές και θα πίστευαν για να κρίνουν τους στρατηγούς. Πρόσθεσε ότι πολλοί, οι περισσότεροι μάλιστα από τους στρατιώτες που τώρα φώναζαν για τη δύσκολη θέση που βρίσκονταν, άμα θα έφταναν στην Αθήνα θα φώναζαν ότι οι στρατηγοί δωροδοκήθηκαν, καταπρόδωσαν και έφυγαν. Επειδή, λοιπόν, ήξερε την ιδιοσυγκρασία των Αθηναίων, προτιμούσε, αντί να χάσει τη ζωή του εξαιτίας τους και με ατιμωτική άδικη κατηγορία, να τη χάσει, αν έπρεπε να πεθάνει, από τον εχθρό, προκινδυνεύοντας ο ίδιος. Είπε, τέλος, ότι η κατάσταση των Συρακουσίων ήταν χειρότερη από τη δική τους, αφού ξόδευαν χρήματα πολλά για να συντηρούν μισθοφόρους και φρουρές στα οχυρά κ' έπρεπε να πληρώνουν, από ένα χρόνο τώρα, τα έξοδα μεγάλου στόλου και να τον τρέφουν. Θα ήσαν στενοχωρημένοι και σε λίγο θα βρίσκονταν σε μεγαλύτερη αμηχανία. Είχαν κιόλας ξοδέψει 2.000 τάλαντα και τα χρέη τους ήσαν μεγάλα, και αν θυσίαζαν οποιοδήποτε τμήμα της τωρινής τους δύναμης επειδή δε

θα μπορούσαν να το θρέψουν, τούτο θα σήμαινε την κατάρρευσή τους, αφού στηρίζονταν σε ξένη βοήθεια και όχι, σαν τους Αθηναίους, σε στρατολογημένες δυνάμεις.

Ο Γύλιππος και ο Σικανός γύρισαν στις Συρακούσες. Ο Σικανός είχε αποτύχει στον Ακράγαντα επειδή, ενώ ήταν ακόμα στη Γέλα, το κόμμα που ήταν φιλικό προς τις Συρακούσες, είχε ανατραπεί. Ο Γύλιππος γύρισε με πολύ στρατό που είχε σηκώσει στη Σικεία και με οπλίτες που είχαν έρθει από την Πελοπόννησο με φορτηγά και είχαν φτάσει από τη Λιβύη στον Σελινούντα. Τους είχε ρίξει η κακοκαιρία στη Λιβύη όπου οι Κυρηναίοι τους είχαν δώσει δύο καράβια και πλοηγούς. Ενώ παράπλεαν τις ακτές, συμμάχησαν με τους Ευεσπερίτες που τους πολιορκούσαν οι Λίβυες τους οποίους και νίκησαν. Από εκεί, παραπλέοντας τις ακτές, έφτασαν στη Νέα Πόλη, εμπορικό σταθμό των Καρχηδονίων, από όπου η απόσταση έως τη Σικελία είναι η συντομότερη, δύο μέρες και μια νύχτα ταξίδι. Από εκεί πέρασαν στο Σελινούντα. Μόλις έφτασαν οι ανισχύσεις αυτές, οι Συρακούσιοι ετοιμάζονταν να κάνουν πάλι διπλή επίθεση εναντίον των Αθηναίων και στη στεριά και στη θάλασσα. Οι Αθηναίοι στρατηγοί που έβλεπαν ότι ο εχθρός είχε πάρει ενισχύσεις και ότι η κατάστασή τους δεν καλλιτέρεψε - αντίθετα, γινόταν κάθε μέρα και πιο δύσκολη από κάθε άποψη και κυρίως εξαιτίας της κακής υγιεινής κατάστασης - μετανούσαν που δεν είχαν φύγει. Καθώς ο Νικίας δεν ήταν πια τόσο πολύ αντίθετος και περιοριζόταν ν' αξιώνει να μη γίνει φανερή ψηφοφορία, έδωσαν διαταγή όσο μπορούσαν πιο μυστικά να φύγουν με τα καράβια, μόλις δοθεί το σύνθημα. Είχαν όλα ετοιμαστεί κ' έμελλαν να μπουν στα καράβια και να φύγουν, όταν έγινε έκλειψη της σελήνης. Οι περισσότεροι Αθηναίοι το θεώρησαν κακό σημάδι και πίεζαν τους στρατηγούς ν' αναβάλουν την αναχώρηση.

Οι Συρακούσιοι επάνδρωσαν τα καράβια και τα γύμνασαν όσες μέρες το θεώρησαν απαραίτητο. Όταν ήρθε η στιγμή, την πρώτη μέρα έκαναν επίθεση εναντίον του τείχους των Αθηναίων. Ένα τμήμα οπλίτες και ιππείς - λίγοι και οι δύο - βγήκε από μία πύλη ν' αντιπαραταχτεί. Οι Συρακούσιοι απομόνωσαν μερικούς οπλίτες, τους τρέψαν σε φυγή και τους κυνήγησαν. Επειδή η πύλη ήταν στενή, οι Αθηναίοι έχασαν εβδομήντα άλογα και λίγους οπλίτες.

Την ημέρα εκείνη αποτραβήχτηκαν οι Συρακούσιοι. Την επομένη βγήκαν με το στόλο τους - 76 καράβια - και ταυτόχρονα ο στρατός τους προχώρησε προς τα τείχη των Αθηναίων. Οι Αθηναίοι έβγαλαν και αυτοί το στόλο τους - 86 καράβια. Οι δύο στόλοι συναντήθηκαν και άρχισε ναυμαχία. Ο Ευρυμέδων είχε τη δεξιά πτέρυγα των Αθηναίων και ήθελε να κυκλώσει τον εχθρικό στόλο. Αλλά πλησίασε πολύ στην στεριά. Οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοι νίκησαν το κέντρο των Αθηναίων και τον απομόνωσαν στο μυχό του λιμανιού. Τον σκότωσαν και κατάρρεψαν τα καράβια που τον ακολουθούσαν. Έπειτα άρχισαν να κυνηγούν ολόκληρο τον αθηναϊκό στόλο και να αναγκάζουν τα καράβια να πέφτουν έξω στη στεριά.

Ο Γύλιππος είδε ότι ο εχθρικός στόλος είχε νικηθεί και ήταν πέρα από το τεχνητό λιμάνι που είχαν κατασκευάσει με πασσάλους, Επιδιώκοντας να σκοτώσει τα πλήρώματα που θα κατέβαιναν στη στεριά και να διευκολύνει τους Συρακούσιους να ρυμουλκήσουν τα καράβια, έτρεξε στο μώλο μ' ένα μέρος του στρατού του. Όταν οι Τυρρηνοί, που φύλαγαν το μέρος εκείνο για τους Αθηναίους, τους είδαν ν; προχωρούν με πολλή αταξία, έτρεξαν να βοηθήσουν, έπεσαν απάνω στους πρώτους, τους νίκησαν και τους έριξαν μέσα στο βάλτο που ονομαζόταν Λυσιμέλεια. Αργότερα, όταν το μεγαλύτερο μέρος του στρατού των Συρακουσίων και των συμμάχων, πήγε στο ίδιο μέρος, οι Αθηναίοι, ανήσυχτοι για τα καράβια τους, έτρεξαν να βοηθήσουν κ' έδωσαν μάχη εναντίον τους, τους νίκησαν και τους καταδίωξαν, σκοτώνοντας λίγους οπλίτες. Έσωσαν τα περισσότερα καράβια τους και τα συγκέντρωσαν στο στρατόπεδό τους. Οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοί τους είχαν αιχμαλωτίσει 18 καράβια και σκότωσαν όλα τα πλήρώματα. Ήθελαν να πυρπολήσουν τα υπόλοιπα και γέμισαν ένα παλιό φορτηγό με κλιματόβεργες και λάδι, και του έβαλαν φωτιά και το άφησαν να το σπρώξει ο άνεμος προς τ' αθηναϊκά καράβια. Οι Αθηναίοι φοβήθηκαν για τα καράβια τους, μηχανεύτηκαν τρόπους για να σβήσουν τη φωτιά κι απόφυγαν τον κίνδυνο, σταματώντας τις φλόγες κ' εμποδίζοντας το φορτηγό να πλησιάσει.

Οι Συρακούσιοι έπλεαν άφοβα με τα καράβια τους έξω από το λιμάνι και σκέπτονταν να φράξουν το στόμιο του ώστε να μην μπορούν οι Αθηναίοι, κι αν το προσπαθούσαν, να φύγουν κρυφά. Δεν σκέπτονταν πια πως να σωθούν οι ίδιοι, αλλά πως να εμποδίσουν τον εχθρό να σωθεί, θεωρώντας - όπως άλλωστε ήταν και η πραγματικότητα - ότι στην παρούσα κατάσταση η θέση τους ήταν πολύ πιο ισχυρή και ότι αν μπορούσαν να κατατροπώσουν τους Αθηναίους και τους συμμάχους τους, και στη στεριά και στη θάλασσα, τούτο θα ήταν μια ωραία νίκη στα μάτια των Ελλήνων.

Οι Αθηναίοι, βλέποντας να φράζεται το λιμάνι και καταλαβαίνοντας τις άλλες προθέσεις του εχθρού, αποφάσισαν να κάνουν συμβούλιο. Συγκεντρώθηκαν οι στρατηγοί και οι ταξίαρχοι κ' εξέτασαν την πολύ δύσκολη κατάσταση που είχαν δημιουργήσει όλα τα άλλα και ιδιαίτερα η έλλειψη προμηθειών για τις άμεσες ανάγκες τους (επειδή είχαν σκοπό να φύγουν είχαν μηνύσει στην Κατάνη να μην τους στέλνουν πια τίποτε). Ούτε έμελλαν να λάβουν άλλες προμήθειες, αν δεν κυριαρχούσαν πάλι στη θάλασσα. Αποφάσισαν να εγκαταλείψουν τα απάνω τείχη και να χωρίσουν με τείχος μια λουρίδα γης, όσο μπορούσαν πιο μικρή, κοντά στα καράβια, αρκετή μόνο για τους αρρώστους και το υλικό. Θα άφηναν εκεί φρουρά. Ο υπόλοιπος στρατός θα επιβιβαζόταν σε όλα τα καράβια όσα ήταν γερά και σε όσα είχαν πάθει ζημιές, και θα ναυμαχούσαν με όλη τους τη δύναμη. Αν νικούσαν θα πήγαιναν στην Κατάνη, αν όχι τότε θα έβαζαν φωτιά στα καράβια και θα αποχωρούσαν για να φτάσουν όσο το δυνατό πιο γρήγορα σε μέρος ελληνικό ή βαρβαρικό, που θα τους ήταν φιλικό. Μόλις πήραν τις αποφάσεις αυτές άρχισαν να τις εφαρμόζουν. Κατέβηκαν χωρίς να τους καταλάβουν, από τα απάνω τείχη και επάνδρωσαν όλα τα καράβια. Ανάγκασαν όσους φαινονταν κατάλληλοι, να επιβιβαστούν, φτάνει να είχαν την ηλικία. Επανδρώθηκαν 110 καράβια. Επιβίβασαν πολλούς τοξότες και ακοντιστές, Ακαρνάνες και άλλους και πήραν ό,τι άλλο μπορούσαν για τις ανάγκες του σχεδίου που είχαν. Όταν όλες οι προετοιμασίες είχαν

σχεδόν τελειώσει, ο Νικίας, βλέποντας ότι οι στρατιώτες είχαν αποθαρρυνθεί, τους μίλησε για να τους ενθαρρύνει.

Στη συνέχεια ο Νικίας έδωσε διαταγή να επιβιβαστούν στα καράβια. Ο Γύλιππος και οι Συρακούσιοι που μπορούσαν να βλέπουν τις προετοιμσίες των Αθηναίων, κατάλαβαν ότι θα βγουν να ναυμαχήσουν. Είχαν και πληροφορίες για τις σιδερένιες αρπάγες κ' έκαναν όλες τις άλλες προετοιμασίες, αλλά ετοιμάστηκαν και γι' αυτό. Έντυσαν με δέρματα τις πλώρες των καραβιών σε αρκετό μήκος, ώστε η αρπάγη, όταν θα την έριχναν, να γλιστράει και να μην έχει που να γαντζωθεί. Όταν όλα ετοιμάστηκαν, οι στρατηγοί και ο Γύλιππος μίλησαν στο στρατό για να τον ενθαρρύνουν.

Όταν είδαν ότι οι Αθηναίοι επιβίβαζαν τα πληρώματά τους στα καράβια, επιβίβασαν και τα δικά τους. Ο Νικίας βρισκόταν σε αμηχανία για την κατάσταση. Ο Δημοσθένης, ο Μένανδρος και ο Ευθύδημος - αρχηγοί του αθηναϊκού στόλου - ανοίχτηκαν από το στρατόπεδο και οδήγησαν αμέσως το στόλο προς το φράγμα του λιμανιού και το στενό πέρασμα που είχε απομείνει, με σκοπό να εκβιάσουν την έξοδο.

Οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοί τους είχαν βγει πρωτύτερα με καράβια, περίπου τα ίδια σε αριθμό όσα και πριν. Ένα τμήμα του στόλου τους φύλαγε το πέρασμα και το άλλο τμήμα ήταν παραταγμένο κυκλικά μέσα στο λιμάνι, σε τρόπο ώστε να ορμήσουν από παντού απάνω στους Αθηναίους. Το πεζικό πήρε κι αυτό θέση, ώστε να μπορεί να βρεθεί στα σημεία όπου τα καράβια θα έπεφταν στη στεριά. Αρχηγοί του στόλου των Συρακουσίων ήσαν οι Συρακούσιοι Σικανός και Αγάθαρχος, που είχαν στις διαταγές τους ο καθένας μια πτέρυγα, και ο Κορίνθιος Πυθήν που είχε το κέντρο. Οι Αθηναίοι είχαν φτάσει στο φράγμα και με την πρώτη ορμή τους νίκησαν τα καράβια που το φύλαγαν και δοκίμαζαν να κόψουν τις αλυσίδες. Αλλά μετά οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοί τους έκαναν επίθεση από παντού και δεν γινόταν πια ναυμαχία μόνο μπροστά στο φράγμα, αλλά σ' όλο το λιμάνι. Ήταν η σφοδρότερη απ' όσες είχαν γίνει. Κι από τις δυο μεριές οι ναύτες υπάκουαν με μεγάλο ζήλο και ορμούσαν επάνω στον εχθρό με το πρόσταγμα και οι κυβερνήτες αμιλλώνταν και ανταγωνίζονταν σε ελιγμούς. Οι αρματωμένοι στα καταστρώματα πολεμούσαν με ορμή, όταν ένα καράβι έπεφτε απάνω στ' άλλο, για να δείξουν ότι δεν υστερούσαν από το υπόλοιπο πλήρωμα. Ο καθένας εκεί που είχε ταχθεί προσπαθούσε να αναδειχθεί ο καλύτερος. Συμπλέχτηκαν πολλά καράβια σε περιορισμένο χώρο (ποτέ πριν τόσα καράβια δεν πολέμησαν σε τόσο στενό χώρο, γιατί ήσαν μόλις κάτι λιγότερο από διακόσια) και έγιναν λίγες επιθέσεις με το έμβολο, τόσο επειδή δεν μπορούσαν να οπισθοχωρήσουν για να πάρουν φόρα, όσο κ' επειδή δεν μπορούσαν να περνούν ανάμεσα στα εχθρικά καράβια. Ενώ συνέβαινε πολύ περισσότερο να πέσει τυχαία καράβι απάνω σε καράβι ή επειδή προσπαθούσε να ξεφύγει ή επειδή ορμώντας επάνω σε εχθρικό καράβι έπεφτε σε άλλα απάνω. Όσο ένα καράβι που έκανε επίθεση προχωρούσε εναντίον άλλου καραβιού, οι οπλίτες του καραβιού αυτού έριχναν από το κατάστρωμα πολλά ακόντια και βέλη και

σφενδονόπετρες και όταν πια έπεφταν πλάι το ένα στο άλλο, οι οπλίτες έρχονταν στα χέρια και προσπαθούσαν να περάσουν στο εχθρικό καράβι. Σε πολλά σημεία εξαιτίας του στενού χώρου, συνέβαινε καράβια μα τσακίζουν με το έμβολο εχθρικά καράβια και να τσακίζονται τα ίδια από εχθρικό καράβι κ' έτσι δύο καράβια ή και περισσότερα έμεναν αγκιστρωμένα γύρω από ένα κ' έπρεπε οι κυβερνήτες να φυλάγονται, αλλά και να κάνουν επίθεση, και τούτο όχι μόνο σ' ένα σημείο, αλλά παντού μαζί ενώ ήταν μεγάλη η βοή από τα τόσα καράβια που έπεφταν το ένα απάνω στο άλλο και προκαλούσε το φόβο, εμποδίζοντας τα πληρώματα ν' ακούνε τα παραγγέλματα των κελευστών. Σηκωνόταν μεγάλη βοή από τις ενθαρρυντικές φωνές των κελευστών στα πληρώματα, τόσο για τους τεχνικούς ελιγμούς όσο και για την παρόρμηση για τη νίκη. Οι Αθηναίοι φώναζαν ότι έπρεπε να εκβιάσουν την έξοδο και ότι έπρεπε τώρα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, να πολεμήσουν με μανία για να σωθούν και να γυρίσουν στην πατρίδα. Οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοι φώναζαν ότι σπουδαίος ήταν ο αγώνας, για να τους εμποδίσουν να φύγουν και να δοξάσουν την πατρίδα τους με τη νίκη. Και από τις δυο μεριές, οι στρατηγοί, αν έβλεπαν ένα καράβι να υποχωρεί χωρίς να πιέζεται πολύ, φώναζαν τον τριήραρχο με τ' όνομά του και τον ρωτούσαν, οι μεν Αθηναίοι, αν θεωρούσε την εχθρική αυτή γη πιο δική του για να υποχωρεί προς αυτήν, παρά τη θάλασσα στην οποία είχαν κατορθώσει να κυριαρχήσουν με τόσους κόπους, οι δε Συρακούσιοι, αν ξέροντας ότι οι Αθηναίοι δεν είχαν άλλο σκοπό παρά τη φυγή, θα έφευγαν μπροστά σ' έναν εχθρό που ήθελε να ξεφύγει.

Στη στεριά, το πεζικό και των δύο παρατάξεων βρισκόταν σε μεγάλη αγωνία και παρακολουθούσε με ένταση την αμφίβολη ναυμαχία. Οι Συρακούσιοι ανυπομονούσαν για να επιτύχουν ακόμα μεγαλύτερη νίκη, οι Αθηναίοι αγωνιούσαν μήπως βρεθούν σε χειρότερη κατάσταση από την τωρινή. Μετά από πολύωρη ναυμαχία, οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοί τους έτρεψαν σε φυγή τους Αθηναίους και νικώντας λαμπρά, τους κυνήγησαν, με πολλές φωνές και προστάγματα και τους καταδίωξαν στη στεριά. Τότε ο στόλος σκόρπισε. Όσα καράβια δεν αιχμαλωτίστηκαν στ' ανοιχτά, πήγαν άλλα από την μια μεριά, άλλα από την άλλη, και ξέπεσαν στο στρατόπεδο. Τα αισθήματα πια του πεζικού στρατού δεν ήσαν ανάμεικτα, αλλά άρχισαν όλοι με μιας να θρηνούν και να φωνάζουν και δε μπορούσαν να βαστάξουν την καταστροφή. Άλλοι έτρεξαν να υπερασπίσουν τα καράβια, άλλοι έτρεξαν να φρουρήσουν το τείχος και άλλοι, οι περισσότεροι, δεν σκέπτονταν παρά τον εαυτό τους και πως να σωθούν. Και την πρώτη εκείνη στιγμή δημιουργήθηκε πανικός μεγαλύτερος από κάθε άλλη περίπτωση.

Η ναυμαχία ήταν βιαιότατη και οι δύο αντίπαλοι έχασαν πολλά καράβια και πολλούς άνδρες. Οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοί τους, νικητές, σήκωσαν τα ναυάγια τους και τους νεκρούς τους, επιστρέψαν την πολιτεία και έστησαν τρόπαιο. Οι Αθηναίοι, μπροστά στην έκταση της συμφοράς, ούτε σκέφτηκαν να ζητήσουν να σηκώσουν τους νεκρούς τους και τα ναυάγια και σχεδίαζαν να φύγουν αμέσως την ίδια νύκτα. Ο Δημοσθένης πήγε και βρήκε το Νικία και του πρότεινε να επιβιβαστούν σε όσα καράβια έμεναν και να δοκιμάσουν να εκβιάσουν την έξοδο του λιμανιού την αυγή. Είπε ότι οι Αθηναίοι είχαν, ακόμα, περισσότερα πλοία καράβια παρά ο εχθρός. Τα αθηναϊκά καράβια που είχαν απομείνει, ήταν εξήντα και

του εχθρού λιγότερα από πενήντα. Ο Νικίας δέχθηκε την πρόταση και ήθελε να επιβιβαστούν, αλλά τα πληρώματα αρνήθηκαν να μπουν στα καράβια απ' τον πανικό που τους είχε πιάσει κι απ' την πεποίθηση ότι δεν μπορούσαν πια να νικήσουν. Και τότε όλοι σκέπτονταν να φύγουν από τη στεριά.

Ο Συρακούσιος Ερμοκράτης υποπτεύθηκε το σχέδιό τους. Θεώρησε ότι θα ήταν τρομερό αν τόσοσ στρατός υποχωρούσε από στεριά και πήγαινε και στρατοπέδευε κάπου αλλού στη Σικελία, με σκοπό να εξακολουθήσει τον πόλεμο. Είπε στους άρχοντες, αναπτύσσοντας τα όσα σκεπτόταν ο ίδιος, ότι δεν έπρεπε ν' αφήσουν τους Αθηναίους να φύγουν νύχτα και ότι έπρεπε αμέσως να βγουν όλοι οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοί τους για ν' αποκλείσουν τους δρόμους με τείχη και για να προλάβουν να πιάσουν τα στενά περάσματα. Οι άρχοντες συμφωνούσαν απόλυτα μαζί του και ήσαν της γνώμης ότι έπρεπε αυτά να γίνουν, αλλά θεωρούσαν ότι οι στρατιώτες, που μόλις έβγαιναν με τόση χαρά από μεγάλη ναυμαχία και είχαν γιορτή - έτυχε εκείνη την ημέρα να γίνεται θυσία στον Ηρακλή - δεν θα υπάκουαν εύκολα. Από τη μεγάλη χαρά της νίκης, οι περισσότεροι το είχαν ρίξει στο κρασί, απάνω στη γιορτή, και μπορούσε κανείς να περιμένει ο,τιδήποτε άλλο εκτός από το να πάρουν όπλα και να πολεμήσουν. Οι άρχοντες τα σκέπτονταν αυτά, το πράγμα τους φαινόταν αδύνατο και δεν μπορούσε να τους πείσει ο Ερμοκράτης, ο οποίος, από φόβο μήπως οι Αθηναίοι προλάβουν τη νύχτα να περάσουν τα δυσκολότερα περάσματα, μηχανεύτηκε το εξής: καθώς βράδιαζε, έστειλε μερικούς προσωπικούς του φίλους, συνοδευόμενους από μερικούς ιππείς, κοντά στο αθηναϊκό στρατόπεδο. Πλησίασαν σε απόσταση που μπορούσαν ν' ακουστούν και, λέγοντας ότι είναι φίλοι των Αθηναίων (ο Νικίας είχε πραγματικά μερικούς πράκτορες), είπαν σε μερικούς να διαβιβάσουν στον Νικία να μην φύγει τη νύχτα με το στρατό, επειδή οι Συρακούσιοι φρουρούν τις διαβάσεις, αλλά να ετοιμαστεί με την ησυχία του και να φύγει με την ημέρα. Οι φίλοι του Ερμοκράτη τα είπαν κ' έφυγαν, κ' εκείνοι που τα άκουσαν τα διαβίβασαν στους Αθηναίους στρατηγούς.

Αυτοί πίστεψαν το μήνυμα και δεν έφυγαν εκείνη τη νύχτα, γιατί δε σκέφτηκαν ότι ήταν τέχνασμα. Επειδή οπωσδήποτε, δεν έφυγαν αμέσως, θεώρησαν προτιμότερο να περιμένουν και ολόκληρη την άλλη μέρα, ώστε να μπορέσουν οι στρατιώτες να πάρουν μαζί τους ό,τι ήταν πιο χρήσιμο. Θα τα εγκατέλειπαν όλα τ' άλλα και θα έφευγαν παίρνοντας μαζί τους μόνο όσα ήταν αναγκαία για τη συντήρησή τους. Αλλά οι Συρακούσιοι και ο Γύλιππος είχαν προλάβει και, με το πεζικό, είχαν κλείσει με φράγματα όλους τους δρόμους από όπου ήταν πιθανό να περάσουν οι εχθροί, έβαλαν φρουρές σ' όλες τις διαβάσεις των ποταμών κ' ετοιμάστηκαν, στα σημεία όπου τους φαινόταν πιο κατάλληλα, ν' αποκρούσουν το στρατό και να τον εμποδίσουν να περάσει. Με τα καράβια τους πλησίασαν στην παραλία και ρυμουλκούσαν από το γιαλό τα καράβια των Αθηναίων. Οι ίδιοι οι Αθηναίοι είχαν κάψει μερικά, όπως το είχαν σχεδιάσει, αλλά τα υπόλοιπα οι Συρακούσιοι, χωρίς να τους εμποδίσει κανείς, τα πήραν από εκεί όπου το καθένα είχε πέσει έξω και τα ρυμούλκησαν στην πόλη.

Μετά από αυτά, όταν ο Νικίας και ο Δημοσθένης θεώρησαν ότι είχε συμπληρωθεί η προετοιμασία, άρχισε ο στρατός να φεύγει την τρίτη μέρα μετά τη ναυμαχία. Ήταν τρομερό, από κάθε άποψη, να φεύγουν, αφού έχασαν ολόκληρο το στόλο τους και, αντί να έχουν μεγάλες ελπίδες, ν' αντικρίζουν τώρα κίνδυνο για την ίδια τη ζωή τους και για την πολιτεία τους. Εγκαταλείποντας το στρατόπεδο, ένοιωθε ο καθένας μεγάλη κατάθλιψη για τα όσα έβλεπε και τα όσα σκεπτόταν. Καθώς οι νεκροί ήσαν άταφοι, όταν κανείς αναγνώριζε ένα σύντροφο, τον έπιανε μεγάλη λύπη και φόβος και όσοι έμεναν πίσω ζωντανοί, οι τραυματίες και οι άρρωστοι, ήσαν για τους ζωντανούς πολύ πιο αξιολύπητοι, πιο αξιοθρήνητοι από τους σκοτωμένους. Ξεσπούσαν σε θρήνους και σε ικεσίες και σκορπούσαν την αγωνία σε όσους έφευγαν και ζητούσαν να τους πάρουν μαζί, φωνάζοντας όσους από τους φίλους ή τους συντρόφους τους έβλεπαν. Αρπάζονταν από τους συσκηνήτες τους, καθώς αυτοί έφευγαν, και σέρνονταν πίσω τους όσο μπορούσαν. Όταν εξαντλημένοι, δεν είχαν πια θέληση και δυνάμεις, έπεφταν με επικλήσεις στους θεούς και με κλάματα. Σκόρπισε τόσο κλάμα σ' όλο το στρατό και τόση αγωνία, που δύσκολα άρχισαν να ξεκινούν παρόλο ότι άφηναν μian εχθρική γη και ότι ούτε δάκρυα δεν ήσαν αρκετά για τα όσα είχαν πάθει και τα όσα φοβόνταν ότι θα πάθουν. Είχαν κ' ένα αίσθημα ντροπής και ενοχής. Δεν παρουσίαζαν άλλο παρά την εικόνα μιας πολιτείας - και μάλιστα μεγάλης - που νικήθηκε σε πολιορκία και πάει να ξεφύγει. Δεν ήσαν λιγότεροι από σαράντα χιλιάδες όσοι άρχισαν την πορεία. Απ' αυτούς οι περισσότεροι είχαν φορτωθεί ό,τι έκριναν χρήσιμο. Και οι οπλίτες και οι ιππείς, παρά την συνήθεια, εκτός από τα όπλα τους, είχαν φορτωθεί και αυτοί τα τρόφιμά τους, μερικοί από έλλειψη βοηθητικών, άλλοι επειδή δεν τους εμπιστεύονταν. Πολλές αυτομολίες βοηθητικών είχαν σημειωθεί και πριν, αλλά τη στιγμή εκείνη έγιναν πάρα πολλές. Αλλά και τα τρόφιμα που είχαν μαζί τους δεν ήσαν αρκετά, επειδή δεν υπήρχε πια σιτάρι στο στρατόπεδο. Όλη τους η δυστυχία, παρ' όλον ότι ελαφρωνόταν ίσως από το γεγονός ότι ήταν κοινή για όλους, τους φαινόταν αβάσταχτη. Σκέπτονταν με πόση λαμπρότητα και πόση υπερηφάνεια είχαν αρχίσει, για να καταλήξουν σε τέτοιο αποτέλεσμα και σε τέτοια ταπείνωση.

Ο Νικίας, βλέποντας ότι ο στρατός είχε χάσει εντελώς το θάρρος του και ότι το ηθικό του είχε πέσει εντελώς, πήγαινε από μονάδα σε μονάδα, τους ενθάρρυνε και τους εγκαρδίωνε όσο το επέτρεπαν οι περιστάσεις. Ταυτόχρονα επιθεωρούσε το στράτευμα και αν έβλεπε κάπου ότι προχωρούσε ακατάστατα και με διασπαρμένη την παράταξη, έβαζε τους στρατιώτες σε τάξη και πύκνωνε τη φάλαγγα. Το ίδιο έκανε και ο Δημοσθένης με τους στρατιώτες του και τους έλεγε παρόμοια λόγια. Ο στρατός βάδιζε σε παράταξη τετραγώνου. Πρώτο πήγαινε το τμήμα του Νικία και ακολουθούσε το τμήμα του Δημοσθένη. Οι οπλίτες πλαισίωναν τα σκευοφόρα και τους περισσότερους βοηθητικούς. Όταν έφθασαν στην διάβαση του ποταμού Ανάπου, βρήκαν παραταγμένες για μάχη μονάδες των Συρακουσίων και των συμμάχων τους. Τους απώθησαν, κυρίεψαν τη διάβαση και εξακολούθησαν την πορεία τους. Αλλά οι Συρακουσιοι τους παρακολουθούσαν με το ιππικό τους και τους ψιλούς που έριχναν ακόντια. Τη μέρα εκείνη οι Αθηναίοι βάδισαν σαράντα περίπου στάδια και στρατοπέδευσαν κοντά σ' έναν λόφο. Την επομένη, πολύ πρωί, προχώρησαν άλλα είκοσι στάδια και κατέβηκαν σ' ένα ίσιωμα όπου στρατοπέδευσαν, γιατί ήθελαν να πάρουν τρόφιμα από τους κατοίκους και να προμηθευτούν νερό για να το πάρουν μαζί τους. Για πολλά στάδια στον δρόμο που θα ακολουθούσαν, το νερό σπάνιζα. Στο

μεταξύ οι Συρακούσιοι είχαν προχωρήσει και έφραξαν με τείχος τον δρόμο που περνούσε από έναν απότομα λόφο με απότομες χαράδρες από τις δύο μεριές. Ονομαζόταν Ακραίον λέπας (δηλ. απόκρημνος βράχος). Την επομένη οι Αθηναίοι προχώρησαν. Το ιππικό και οι ακοντιστές των Συρακούσιων και των συμμάχων τους ήταν πολυάριθμο από τις δυο μεριές του στρατού και τον παρενοχλούσε με ακόντια, τρέχοντας παράλληλα με τ' άλογα. Οι Αθηναίοι πολέμησαν πολλήν ώρα, αλλά αναγκάστηκαν να γυρίσουν πίσω στο ίδιο στρατόπεδο όπου δεν βρήκαν πια τον ίδιο ανεφοδιασμό, γιατί το ιππικό του εχθρού τους εμποδίζε ν' απομακρυνθούν.

Αρκετά πρωί σήκωσαν το στρατόπεδο και άρχισαν πάλι την πορεία και άνοιξαν με τη βία τον δρόμο προς τον λόφο που είχε οχυρωθεί με τείχος, αλλά βρήκαν μπροστά τους και απάνω από το τείχος το εχθρικό πεζικό παραταγμένο σε βάθος αρκετών ασπίδων, επειδή το μέρος ήταν στενό. Οι Αθηναίοι έκαναν επίθεση και έγινε τειχομαχία. Τους χτυπούσαν πολλοί από τον λόφο που ήταν απότομος κ' επειδή δεν μπόρεσαν να κυριέψουν το τείχος με τη βία, γύρισαν πίσω και ξεκουράζονταν. Έτυχε να πέσουν βροντές και βροχή, πράγμα αρκετά συχνό για την εποχή, κόντευε φθινόπωρο. Αυτό έριξε ακόμα περισσότερο το ηθικό των Αθηναίων που νόμιζαν ότι όλα αυτά συνέβαιναν για τον χαμό τους. Ενώ αναπαύονταν, ο Γύλιππος και οι Συρακούσιοι έστειλαν ένα μέρος του στρατού να φράξει με τείχος τον δρόμο απ' τον οποίο είχαν περάσει, αλλά κ' εκείνοι έστειλαν δικά τους τμήματα και τους εμποδισαν. Μετά απ' αυτό έφυγαν με όλο τους το στρατό, προχώρησαν πλησιάζοντας την πεδιάδα και κατασκήνωσαν. Την επομένη προχωρούσαν και οι Συρακούσιοι τους περικύκλωναν και τους χτυπούσαν από παντού. Τραυμάτιζαν πολλούς. Αν οι Αθηναίοι έκαναν επίθεση, αυτοί υποχωρούσαν, αν πάλι έφευγαν εκείνοι, τους ακολουθούσαν από κοντά και χτυπούσαν ιδίως τους τελευταίους, ώστε αν έτρεπαν σε φυγή μερικούς, θα έπιανε πανικός ολόκληρο τον στρατό. Οι Αθηναίοι άντεξαν σ' αυτό για πολύ κ' έπειτα προχώρησαν πέντε ή έξη στάδια και αναπαύονταν στην πεδιάδα. Οι Συρακούσιοι έφυγαν κι αυτοί πίσω στο στρατόπεδό τους.

Τη νύχτα, επειδή ο στρατός ήταν σε κακή κατάσταση, χωρίς κανένα ανεφοδιασμό και με πολλούς τραυματίες από τις πολλές εχθρικές επιθέσεις, ο Νικίας και ο Δημοσθένης αποφάσισαν ν' ανάψουν όσο το δυνατό περισσότερες φωτιές, να πάρουν το στρατό και να πορευτούν, όχι πια προς την ίδια κατεύθυνση που είχαν αρχικά σχεδιάσει, αλλά προς την θάλασσα, δηλαδή στην αντίθετη κατεύθυνση από εκείνην όπου τους περίμεναν οι Συρακούσιοι. Η γενική αυτή κατεύθυνση δεν οδηγούσε τον στρατό προς την Κατάνη, αλλά προς το άλλο τμήμα της Σικελίας, προς την Καμάρινα, τη Γέλα και τις άλλες πολιτείες, ελληνικές και βαρβαρικές, της περιοχής. Αφού άναψαν πολλές φωτιές έφυγαν τη νύχτα. Το τμήμα του Νικία που το οδηγούσε ο ίδιος, διατήρησε την τάξη του. Το τμήμα του Δημοσθένη, που ήταν ο μισός στρατός και περισσότερο, αποσπάστηκε και προχωρούσε με αταξία. Με την αυγή έφτασαν στη θάλασσα, μπήκαν στην ονομαζόμενη Ελωρίνη οδό και πορεύονταν με σκοπό να φτάσουν στον ποταμό Κακύπαρι και, ακολουθώντας τον, να βαδίσουν προς τα μεσόγεια. Ήλπιζαν ότι εκεί θα τους προϋπαντήσουν οι Σικελοί, στους οποίους είχαν στείλει μήνυμα. Όταν έφτασαν στον ποταμό, βρήκαν κ' εκεί μια φρουρά Συρακουσίων που έχτιζαν

τείχος κ' έβαζαν πασσάλους στο πέρασμα του ποταμού. Τους απώθησαν, πέρασαν το ποτάμι και βάδισαν προς άλλο ποταμό, τον Ερινεό. Αυτό τους συμβούλευαν οι οδηγοί.

Στο μεταξύ, όταν ξημέρωσε, οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοι κατάλαβαν ότι οι Αθηναίοι είχαν φύγει και κατηγορούσαν τον Γύλιππο ότι από σκοπού τους είχε αφήσει να φύγουν. Δεν ήταν δύσκολο να καταλάβουν προς ποια κατεύθυνση είχαν φύγει και άρχισαν γρήγορα να τους καταδιώκουν. Τους πρόφτασαν την ώρα του μεσημεριανού φαγητού. Όταν ήρθαν σε επαφή με το τμήμα του Δημοσθένη, που ήταν τελευταίο και βραδυπορούσε άτακτα εξαιτίας των όσων είχαν πάθει την προηγούμενη νύχτα, του έκαναν αμέσως επίθεση και άρχισαν μάχη. Καθώς είχαν χωριστεί από τον υπόλοιπο στρατό, το ιππικό των Συρακουσίων τους περικύκλωσε πιο εύκολα και τους ακινητοποίησε. Το τμήμα του Νικίας είχε προχωρήσει πενήντα στάδια. Ο Νικίας βάδιζε πιο γρήγορα, γιατί θεωρούσε ότι, στην περίπτωση εκείνη, η σωτηρία δεν ήταν να περιμένει τον εχθρό και να δίνει μάχη, αλλά να υποχωρεί όσο μπορούσε πιο γρήγορα, προσφέροντας τόση μόνο αντίσταση όση ήταν απαραίτητη. Ο Δημοσθένης, γενικά, βρισκόταν συνεχώς σε πιο δύσκολη θέση. Υποχωρούσε τελευταίος και αυτόν πρώτον χτυπούσαν οι εχθροί και στην περίπτωση εκείνη, έχοντας καταλάβει ότι οι Συρακούσιοι τον καταδιώκουν, δεν σκεπτόταν τόσο να προχωρήσει, όσο να παραταχτεί για μάχη. Έχασε καιρό, κυκλώθηκε από τον εχθρό και βρέθηκε κι αυτός και οι στρατιώτες του σε απελπιστική θέση. Ήταν συγκεντρωμένοι σ' ένα μέρος που το περιόριζε τριγύρω ένα χαμηλό τείχος με δρόμο δεξιά κι αριστερά και πολλές ελιές. Ήταν φυσικό οι Συρακούσιοι να προτιμούν τέτοιου είδους επιθέσεις, παρά τη μάχη σώμα με σώμα, επειδή το να ρισοκινδυνεύουν εναντίον ανθρώπων που βρίσκονταν τώρα σε απόγνωση θα ήταν μικρότερο πλεονέκτημα γι' αυτούς παρά για τους Αθηναίους. Ταυτόχρονα ο καθένας, τώρα, έχοντας βέβαιη την προοπτική της επιτυχίας, προφύλαγε τη ζωή του για να μη την χάσει.

Αφού έριχναν όλη την ημέρα, απ' όλες τις μεριές, απάνω στους Αθηναίους και τους συμμάχους τους, όταν τους είδαν εξαντλημένους και από τα τραύματα και από την άλλη κακουχία, ο Γύλιππος, οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοί τους έβγαλαν προκήρυξη. Πρώτα προς τους νησιώτες, με την υπόσχεση ότι θα μείνουν ελεύθεροι αν αυτομολήσουν. Στρατιώτες από λίγες πολιτείες πέρασαν στην παράταξη των Συρακουσίων. Έπειτα έγινε συμφωνία με όλους τους άλλους οι οποίοι βρίσκονταν με τον Δημοσθένη, να παραδώσουν τα όπλα και να μην χάσει κανείς τη ζωή του, ούτε από βίαιο θάνατο, ούτε από φυλακή, ούτε από στέρηση των απαραίτητων για την επιβίωσή του. Παραδόθηκαν όλοι, έξι χιλιάδες, και παράδωσαν όσα χρήματα είχαν μαζί τους, πετώντας τα μέσα σε ασπίδες γυρισμένες ανάποδα. Γέμισαν έτσι τέσσερις ασπίδες. Τους αιχμαλώτισαν αυτούς τους οδήγησαν αμέσως οι Συρακούσιοι στην πολιτεία τους. Ο Νικίας μαζί με το τμήμα του, έφτασε την ίδια μέρα στον ποταμό Ερινεό, τον διάβηκε, ανέβηκε σ' ένα λόφο και έστησε το στρατόπεδό του.

Την επομένη οι Συρακούσιοι τον πρόφτασαν και του είπαν ότι ο Δημοσθένης και ο στρατός του είχαν παραδοθεί και τον συμβούλεψαν να κάνει το ίδιο. Ο Νικίας δεν το πίστευε και

ζήτησε ανακωχή για να στείλει ιππεία να το διαπιστώσει και όταν αυτός γύρισε και είπε ότι πραγματικά είχαν παραδοθεί, ο Νικίας έστειλε κήρυκα στον Γύλιππο και στους Συρακούσιους και τους μήνυσε ότι είναι έτοιμος να κάνει συμφωνία από μέρους των Αθηναίων. Οι Αθηναίοι θα πλήρωναν στους Συρακούσιους όλα τα πολεμικά τους έξοδα, με όρο ν' αφήσουν αυτοί τον στρατό που είχε μαζί του να φύγει. Έως ότου πληρώσουν οι Αθηναίοι θα έδιναν ομήρους έναν για κάθε τάλαντο. Οι Συρακούσιοι και ο Γύλιππος δεν δέχτηκαν την πρόταση, έκανα επίθεση εναντίον των Αθηναίων, τους κύκλωσαν και τους έριχναν από παντού έως το βράδυ. Και αυτοί βρίσκονταν σε δύσκολη θέση, γιατί δεν είχαν τρόφιμα και ανεφοδιασμό. Περίμεναν να έρθει η ησυχία της νύχτας και επρόκειτο να εξακολουθήσουν την πορεία τους. Πήραν τα όπλα τους, αλλά οι Συρακούσιοι τους ένιωσαν και άρχισαν τον παϊάνα. Οι Αθηναίοι κατάλαβαν ότι τους πήραν ειδήση και απόθεσαν πάλι τα όπλα, εκτός από τριακόσιους στρατιώτες που άνοιξαν δρόμο με τη βία ανάμεσα στους φρουρούς και προχώρησαν όπου μπορούσαν.

Όταν ήρθε η μέρα, ο Νικίας άρχισε να βαδίζει με τον στρατό. Οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοι τον πίεζαν με τον ίδιο τρόπο, ρίχνοντας από παντού βέλη και ακόντια. Οι Αθηναίοι βιάζονταν να φτάσουν στον ποταμό Ασσίναρο. Τους βίαζαν πολύ οι επιθέσεις που έκανε από παντού το πολυάριθμο ιππικό και οι άλλες μονάδες του εχθρού και νόμιζαν ότι θα είναι ευκολότερη η θέση τους αν περάσουν τον ποταμό, γιατί τους πίεζαν οι κακουχίες και η δίψα. Και όταν έφτασαν στον ποταμό, έτρεξαν όλοι, χωρίς καμιά τάξη, και ο καθένας ήθελε να τον περάσει πρώτος. Καθώς ήταν και ο εχθρός κοντά, η διάβαση έγινε πολύ δύσκολη. Ήσαν αναγκασμένοι να προχωρούν πολλοί μαζί, έπεφταν ο ένας επάνω στον άλλο και καταπατιόνταν ή έπεφταν πάνω στα μικρά τους δόρατα και πέθαιναν αμέσως, ενώ άλλοι μπερδεύονταν μέσα στη ξάβρυσή τους και τους έπαιρνε το ρεύμα. Οι Συρακούσιοι στάθηκαν στην απέναντι όχθη που ήταν απότομη κι από ψηλά έριχναν στους Αθηναίους. Οι περισσότεροι έπιναν αχόρταγα, ριγμένοι ανάκατα και σπρώχνοντας ο ένας τον άλλο στην κοίτη του ποταμού. Οι Πελοποννήσιοι κατέβηκαν πίσω τους και άρχισαν να σφάζουν κυρίως εκείνους που ήσαν στον ποταμό. Το νερό είχε αμέσως θολώσει, αλλά και λασπωμένο και κόκκινο απ' το αίμα, το έπιναν πάντα αχόρταγα. Οι περισσότεροι έπρεπε να πολεμήσουν για να πιουν.

Τέλος, όταν πολλοί νεκροί είχαν στοιβαχτεί ο ένας απάνω στον άλλο μέσα στην κοίτη του ποταμού, και είχε καταστραφεί ο στρατός, ένα μέρος του στο ποτάμι και το άλλο - που είχε γλυτώσει, από το ιππικό - ο Νικίας παραδόθηκε στον Γύλιππο γιατί σ' αυτόν είχε περισσότερη εμπιστοσύνη παρά στους Συρακούσιους. Του είπε να τον κάνουν ό,τι θέλουν αυτός και οι Λακεδαιμόνιοι, αλλά να πάψουν να σκοτώνουν τους άλλους στρατιώτες. Τότε ο Γύλιππος διέταξε να τους πιάσουν αιχμαλώτους. Τους υπόλοιπους, όσους οι Συρακούσιοι δεν απόκρυψαν (και δεν ήσαν λίγοι) τους πήραν ζωντανούς. Έστειλαν να καταδιώξουν και τους τριακόσιους εκείνους που είχαν διασπάσει τις φρουρές τη νύχτα και τους έπιασαν. Έτσι ο αριθμός των αιχμαλώτων που πιάστηκαν για λογαριασμό της πολιτείας δεν ήταν μεγάλος, αλλά ήσαν πολλοί εκείνοι τους οποίους είχαν κλέψει και ολόκληρη η Σικελία γέμισε απ' αυτούς (τους πουλούσαν δούλους εκείνοι που τους είχαν πιάσει), και τούτο

Η επιχείρηση εναντίον της Σικελίας (Β' μέρος)

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Παρασκευή, 07 Νοέμβριος 2008 09:48 - Τελευταία Ενημέρωση Παρασκευή, 07 Νοέμβριος 2008 09:55

επειδή δεν είχαν αιχμαλωτιστεί μετά από συνθηκολόγηση. Αρκετά μεγάλος αριθμός είχε σκοτωθεί. Είχε γίνει εκεί μεγάλη σφαγή, η μεγαλύτερη στον Σικελικό πόλεμο.

Οι Συρακούσιοι και οι σύμμαχοί τους συγκεντρώθηκαν, πήραν μαζί τους όσο μπορούσαν περισσότερους αιχμαλώτους καθώς και τα λάφυρα και γύρισαν στην πολιτεία τους. Όσους Αθηναίους και συμμάχους είχαν πιάσει, τους κατέβασαν στα λατομεία. Ήταν το ασφαλέστερο μέρος για να τους φυλακίσουν. Τον Νικία και τον Δημοσθένη τους σκότωσαν, παρά τη θέληση του Γυλίππου, ο οποίος θεωρούσε ότι θα ήταν ωραίο κατόρθωμα, μετά από τα τόσα άλλα, να οδηγούσε στη Σπάρτη αιχμαλώτους τους δύο στρατηγούς. Είναι δύσκολο να πει κανείς με ακρίβεια πόσοι είχαν πιαστεί αιχμάλωτοι, αλλά πάντως δεν ήσαν λιγότερο από 7.000.